

הצגת מסקנות כנס ים המלח

2023 בריאות הנפש:

"המגיפה שאחרי המגיפה":

צעדים לאומיים, מהמלצות

ליישום

פרופ' עידו לוריא, ד"ר גלעד בודנהיימר וענבל ירקוני

חזון, חדשנות וטכנולוגיה
במערכת בריאות הנפש 2034

התמודדות במודל
כלכלי-שירותי-תשתיתי

משבר המטפלים במערכת
בריאות הנפש הציבורית

פרופ' ענת ברונשטיין קלומק
פרופ' דנה צור ביתן

נעה היימן
מוריס דורפמן

פרופ' ערד קודש
ענבל ירקוני

צוות משבר כוח האדם

הטיפול בבריאות הנפש מבוסס על כוח אדם רב-סקטוריאלי

עמיתים
מומחים

אין מידע לגבי כמות כוח
האדם

עובדים
סוציאליים

בפנקס העובדים הסוציאליים
רשומים 44,425 .
הערכה- רק כ- 20,000 עוסקים
במקצוע.
במערך ברה"ן- 4,000.
שיעור לנפש- 1:2,400
(אין קונצנזוס בינלאומי לגבי
המלצות).

פסיכולוגים
קליניים

בשנת 2019- הערכת הפ"י -
חסר של 1,770 תקנים
בשירות הציבורי.
האגף לברה"ן- 400
פסיכותרפיסטים
(פסיכולוגים ועובדים
סוציאליים).
רוב הפסיכולוגים עובדים
בחלקיות משרה בקופה.

פסיכיאטריה

החסר העיקרי – פסיכיאטרים,
ובמיוחד של הילד והמתבגר.
צפי שיעור הפסיכיאטרים ל- 100
אלף תושבים ל-2045
(בהנחה אוכלוסיית ישראל 14.5
מ')- 12.9 מומחים, 6.06
פסיכיאטרים של הילד והמתבגר.
[במדינות דומות 15-20, המלצה-
27 ל- 100K]

ניתוח גורמים המשפיעים על היצע המטפלים

מחסור לאומי

מחסור במגזר
הציבורי

עומס ושחיקה,
כולל חשיפה
לאלימות

שכר נמוך
ולא מתגמל

סוגיות במבנה מערכת בריאות הנפש

אי-הגעה
(Non-show)

איכות הטיפול ושביעות
רצון במגזר הפרטי
לעומת הציבורי

העדר רציפות
מידע

המלצות הצוות להתמודדות עם משבר המטפלים כוללות שלושה כיווני פעולה מרכזיים

1 הרחבת היצע הפסיכיאטרים הלאומי

2 משיכה ושימור של כוח אדם טיפולי מכלל הסקטורים במערכת הציבורית, הטמעת מקצועות טיפוליים חדשים

3 אופטימיזציה וייעול של הטיפול הנפשי במרחב הציבורי

הרחבת היצע הפסיכיאטרים הלאומי

מתקיים משא ומתן מקדם עם המועצה המדעית להרחבת מסגרות להתמחות בקהילה

יש לייצר מסלול התמחות בפסיכיאטריה בקהילה, ו/או לתת דגש בהתמחות הקיימת לנושאי בריאות נפש בקהילה

תוספת של תפקידי ניהול 60 מנהלי שירות; 100 מרכזי תחום

הרחבת מספר המתמחים: הושקו תוכניות כגון "כוכבים לפסיכיאטריה", המעודדות רופאים מצטיינים להתמחות בפסיכיאטריה, הכוללות מנהיגות ומחקר

יצירת מדרגי ניהול נוספים בתוך המערכת, וכן עידוד מחקר ו-Fellowship

בתוך הסכמי השכר נפתחו דרגים נוספים לניהול לפסיכיאטרים ופסיכולוגים, ועובדים סוציאליים בתהליך עבודה

משיכה ושימור של כוח אדם טיפולי מכלל הסקטורים במערכת הציבורית, הטמעת

מקצועות טיפוליים חדשים

אחיות מומחיות בפסיכיאטריה: פיתוח מסלול התמחות חדש
לאחיות מומחיות בתחום בריאות הנפש, בשיתוף מינהל
האחיות, במטרה להרחיב את סמכויות הטיפול ולשפר מענה
כולל למטופלים

גויסו כ- 200
תומכי חוסן
למרפאות
הציבוריות

קליטת כ-
30 אחיות
מומחיות

הרחבת מעגל המטפלים ע"י הכנסת
מקצועות טיפוליים נוספים למערכת
בריאות הנפש

עוזרי רפא, מטפלים באומנות, עמיתים מומחים

מטפלים באומנות, עמיתים מומחים, תומכי ברה"ן

גויסו כ-700
מטפלים
למרפאות
קופ"ח

יצירת כוח אדם טיפולי נוסף במקצועות
המוסדרים

מענקים ושכר: יישום מתווה מענקים ראשוני לפסיכולוגים
בשירות הציבורי, במטרה לעודד העסקה ולקדם הישגות
פסיכולוגים במערכת

פסיכולוגים - מלגות למתמחים: במטרה להגדיל משמעותית את
מספר המתמחים במערכת הציבורית כבר בטווח המיידי.

מבחן תמיכה למתמחים בפסיכיאטריה: תקנים וכוכבים

משיכה ושימור של כוח אדם טיפולי מכלל הסקטורים במערכת הציבורית, הטמעת מקצועות טיפוליים חדשים

הוצאת מטופלים שהיו באשפוז ממושך לקהילה
יצירת סטנדרט של מחלקות מתמחות קטנות יותר
שיפור סביבת המטופל

הסדרת סביבת עבודה פיזית נעימה ומכבדת. פחות
צפופה, עם תשתית לעבודה, המאפשרת קיום
ישיבות צוות ומקום מוסדר לאכילה

הסדרת עבודה מהבית

יש צורך בתכנית להסדרת סביבת
המטפל לעבודה מיטבית

משיכה ושימור של כוח אדם טיפולי מכלל הסקטורים במערכת הציבורית,

הטמעת מקצועות טיפוליים חדשים

מבחן תמיכה: תמיכה בטכנולוגיות בקופות החולים ותקצוב ישיר לטכנולוגיות במרכזים הרפואיים

הפחתת עומסים אדמיניסטרטיביים באמצעות כלים טכנולוגיים (דוג' - AI לכתובה בתיק המטופל), ו/או באמצעות הכנסת פונקציה אדמיניסטרטיבית, שתעסוק בכתובה ותיעוד, תיאום תורים וישיבות

הרחבת מספר המתמחים: הושקו תוכניות כגון "כוכבים לפסיכיאטריה", המעודדות רופאים מצטיינים להתמחות בפסיכיאטריה, הכוללות מנהיגות ומחקר

יצירת מערך תמריצים כלכליים עבור פסיכיאטרים בקהילה ובבתי החולים, המתגמלים התייעלות והצטיינות

מבחני תמיכה ומימון ישיר: בתי החולים וקופות החולים יקבלו תמיכות ומימון מיוחד להגדלת מספר המתמחים בפסיכיאטריה

המשך גישור על פערי השכר הגדולים

נחתמו הסכמי שכר

אופטימיזציה וייעול של הטיפול הנפשי במרחב הציבורי

הושק אתר נפש בריאה

שינוי הגדרות המידע בבריאות הנפש מחסוי ביותר לחסוי. הנגשת המידע באופן שקוף לרופא הראשוני

שיפור תקשורת בין המטופל למערכת באמצעים טכנולוגיים. הנגשת מידע למטופל ולמטפל הראשוני באופן שקוף ובמערכת אחת

הקצאת תקנים לוידוא הגעת מטופלים

אוטומטיזציה של זימון וביטול תור

הפחתת שיעורי ה-SHOW NO !

תמריצי איכות לאשפוז

בשנת 2026 הרחבת למדדי PROMS ו-PREM

פיתוח והטמעת מדדים קליניים

התחלה של של שאלוני טריאג' בכניסה ומדדים מלווים טיפול

אופטימיזציה וייעול של הטיפול הנפשי במרחב הציבורי

הרחבת מרכזי חוסן

אפשרי בריא גוף נפש לקידום חוסן בראשויות

מענה למעל
50,000
פניות

מוקדי קופות חולים זמינים למענה ראשוני
שיחות תמיכה נפשית טלפונית

שירות התמיכה
הנפשית
הטלפונית נתן
מענה לכ- 20,000
מטופלים

הכשרת צוותי רפואה ראשונית לקופות חולים ובתי חולים: הכשרות קצרות וממוקדות לצוותי רפואה ראשונית, בתי חולים ומרפאות חוץ, במטרה להעלות מודעות לטראומה ויכולת לזהות מצבים נפשיים חריפים ולהעניק מענה ראשוני

ריבוד טיפול באמצעות רופא משפחה, רופא ילדים ואחיות

תכנית מרחב, תכנית להכשרת מנהיגים בינמישרדית בעולמות הבריאות הנפשית

מרחב-
הוכשרו
32 עמיתים;
מחזור שני
בפתח

מניעה ראשונית וקידום בריאות הנפש

צוות 2: מודל כלכלי-שירותי-תשתיתי

מבנה מערך האשפוז

1

מרכז כובד - בריאות הנפש בקהילה

2

רציפות מידע

3

תחרות בשכר

4

מדדים פרקטיים ישימים למדידה

5

מבנה מערך האשפוז

הרחבת תכנית ה-400 (150 מיליון ש"ח) לשיפור סטנדרט האשפוז

תוכנית והמלצות לשילוב בתי חולים פסיכיאטרים עם בתי חולים כלליים

העלאת מחיר יום אשפוז

אזוריות והגדלת בחירה למטופל

חוק ההתחשבנות למשק האשפוז הפסיכיאטרי- חוק הקאפ בפברואר 2025

תעריפי מיון

פתיחת מחלקות הסתכלות ארציות ייעודיות

תקני פסיכיאטר בבתי המעצר

מחלקות למטופלים בעלי פרופיל סוער ותפקוד נמוך ואוכלוסיות מיוחדות

הפרדת המערך המשפטי מהמחלקות הפסיכיאטריות הקיימות

הקמת מענים להסתכלויות בתוך מערכת המשפט וכן בהפרדת האשפוז המשפטי מהאשפוז הרגיל

מרכז כובד הטיפול בבריאות הנפש בקהילה

פיתוח חלופות אשפוז במסגרת מבחיני התמיכה בקופות חולים:
בתים מאזנים, אשפוזי בית, צוותי משבר

פתיחת מענים אינטנסיביים שיאפשרו יצירת
רצף בין מערך האשפוז למערך הקהילה

מודל תמריצי איכות

הגדלת מגעים באשפוז ורצף טיפול לאחר אשפוז

הפסקת מודל המינוים ומעבר לרטיסיות FFS

רצף המידע ותחרות על שכר

תהליכי הסדרת העברת מידע

רצף המידע מהווה מרכיב קריטי ביצירת מענים רלוונטיים בבריאות הנפש, במיוחד כשיש ריבוי מבטחים בתחום

המשך עבודה במערכת האיתן על הנגשה וחיבור בריאות הנפש

נחתמו הסכמי שכר

יש לפעול למניעת תחרות על שכר של מטפלים בין גופים ציבוריים שונים

הוגבל התעריף לתשלום למטפל עצמאי במסגרת קופת החולים

איגום עמותות המטפלות בטרואמה בתוך מרכז החוסן הארצי יצר שליטה בתשלום למטפלים

מדדים פרקטיים ישימים למדידה - עקרונות למדידה אפקטיבית שתתמרץ באופן

כלכלי

תמריצי איכות לאשפוז, מגעים באשפוז, רצף לאחר אשפוז

בשנת 2026 הרחבת למדדי PROMS ו- PREM

התחלה של של שאלוני טריאג' בכניסה ומדדים מלווים טיפול

נדרשים מדדים ישימים למדידה, ובעיקר שמכוונים את השחקנים השונים במערך ברה"ן לפעולה שתביא לשיפור השירות למטופל

יש לבחור 2-3 מדדים ממוקדים, בשיתוף בעלי עניין, שאליהם המערכת תוכל להתכוון

רצוי, ככל הניתן מדדים ברורים הן למטפלים והן לציבור, עדיפות למדדי תוצא או מדדי תפוקה ארוכי-טווח

מדדים מבוססים על מידע נמדד ומדווח, ולא על יצירת נתונים (דאטה)

פרסום מדדים, אופן מדידה ותוצאות המדידה בשקיפות

חזון בריאות הנפש 2034; ביג דאטה וחדשנות טיפולית

סקר בקרב מטפלים (N=542)

1 זמינות ונגישות (83%)

2 חיזוק רצף טיפולי וחיבור בין מערכות (66%)

3 הוספת מענים חברתיים ושיקומיים בקהילה (65%)

4 טיפול מותאם אישית (49%)

5 חלופות אשפוז (46%)

סקר באוב' הכללית (N=761)

1 זמינות ונגישות

2 חלופות אשפוז

3 הוספת מענים חברתיים ושיקומיים בקהילה

4 טיפול מותאם אישית

5 חיזוק הרצף הטיפולי וחיבור בין מערכות

חזון בריאות הנפש 2034, ביג דאטה וחדשנות טיפולית

המלצות לחזון ומודלי עבודה

1

חדשנות בטיפול

2

עקרונות פרקטיים לשילוב חדשנות ומחקר

3

שילוב טכנולוגיה ב-3 רמות

4

חזון בריאות הנפש 2034

עשור לרפורמה בבריאות הנפש - מובילה חיבור בין גוף לנפש,
מורידה סטיגמה וממקדת את הטיפול ברווחת האדם בקהילה

מדינת ישראל חופשיה מסטיגמה ואי-שוויון,
שבה לכל אדם יש את הזכות להשיג בריאות
נפשית ורווחה

תהליך שילוב מרכזים רפואיים לבריאות הנפש עם מרכזים
רפואיים כלליים

הגדלת הבחירה למטופל

בשנת 2024
טופלו במרכזי
החוסן
למעלה מ
41,000 איש

מעל 170,000
איש השתתפו
בפעילויות חוסן
קהילתי וחוסן
רשותי

התכנית הלאומית למניעת אובדנות

מרכזי חוסן, מיזם לאומי לקידום בריאות ברשויות, תכנית מרחב

יצירת שיתופי פעולה בין משרדי ממשלה
שונים (בריאות, חינוך, רווחה)

ועדה בינמישרדית של רווחה, בריאות

מבחן תמיכה של קופות החולים מעודד ריבוד טיפול

ריבוד ויצירת רמות שונות של מענים

המלצות לחזון ומודלי עבודה

נגישות- מערכת בריאות בה אזרחי ישראל יראו בה מענה ראשוני, וירצו לקבל בה טיפול

מבחני התמיכה לקופות הכפילו את תקציב השירותים האמבולטוריים לטובת נגישות

קידום "בריאות נפשית" במערכת הבריאות הרחבה, ע"י שילוב אנשי בריאות הנפש בתהליכי קבלת ההחלטות וביסוס מדיניות הבריאות בישראל

פסיכיאטרים נושאי תפקיד במערך הרפואה הכללי

חיזוק הרפואה הראשונית בטיפול בבריאות נפשית

חיזוק מעמד הקהילה ע"י קידום שיתופי פעולה בין משרדי ממשלה לצורך קידום בריאות נפשית, שילוב מתמודדים במערכת בריאות הנפש

תכנית אסטרטגית למערך השיקום

הרחבת תקני השיקום במחוזות

הקמת 5 קהילות משקמות

מעל 200 מקומות, כ-190 משתקמים; 80% מהם - יצאו מאשפוז ממושך

המלצות לחזון ומודלי עבודה

קידום מיזמים בין-משרדיים (בריאות, רווחה, חינוך, פנים, ג'וינט)
במטרה לחזק את החוסן הקהילתי ולפתח מענים קהילתיים
מקומיים.

הפניית משאבים למניעה וקידום בריאות נפש
וחוסן נפשי

פתיחת 17 מרפאות מומחיות לטראומה בקהילה

המיזם הלאומי
לקידום חוסן,
בריאות נפשית
ופיזית בקהילה
75 רשויות ו-12
אשכולות שהצטרפו

המלצות לחזון ומודלי עבודה

אוריינות בתחום בריאות הנפש

פתיחת אתר נפש בריאה באתר משרד הבריאות

מד"א נפשי

שירות חירום והצלה נפשי: הקמת שירות ייעודי בחירום הכולל אנשי מקצוע נפשיים לצד כוחות הצלה (כגון פרמדיקים). מענה למקרי מצוקה נפשית חמורים, עם דגש על הערכה מקצועית בבית המטופל להפחתת הצורך בפנייה למיון פסיכיאטרי ולמשטרה.

שיפור תחום המחקר:

- הקמה וחיזוק תשתיות מחקר (מיכשור, איסוף נתונים)
- הגדלת המימון הממשלתי למחקר בריאות הנפש (קרן ייעודית)
- מימון תוכניות מלגות לחוקרים.ות צעירים.ות
- מסלול הכשרה של קלינאי.ת חוקר.ת

שירות נפשי
בחירום
הוכשרו 40
פרמדיקים

הגדרת תפקיד רופא חוקר במרכזים הרפואיים לבריאות הנפש
הממשלתיים

הכשרות
לשוטרים
וצוותי מד"א
מחזורים 8
שוטרים 160

ביקורי בית וטיפול ביתי - צוותי משבר ניידים
חלופות אשפוז: בתים מאזנים ואשפוז בית
פסיכיאטרי מלווה טכנולוגיה

הרחבת שירות הבתים המאזנים כמענה קהילתי אינטנסיבי, שמטרתו
למנוע אשפוז פסיכיאטרי ולאפשר טיפול זמני במצבי משבר בסביבה
תומכת ולא מוסדית

הרחבה של אשפוז בית, צוותי משבר, ו- ACT
במסגרת מבחני המיכה לקופות

גידול של כ-60%
אחוז במספר ימי
פעילות בתים
מאוזנים בשנת
2024 לעומת שנת
2023

ניטור תוצאי טיפול

תמריצי איכות לאשפוז

בשנת 2026 הרחבת למדדי PROMS ו- PREM

התחלה של של שאלוני טריאג' בכניסה ומדדים מלווים טיפול

שילוב טכנולוגיה בשלוש רמות

עזרה עצמית

עזרה לאנשי המקצוע מחוץ לחדר הטיפול

קידום טכנולוגיות בתוך חדר הטיפול

מבחן תמיכה: תמיכה בטכנולוגיות בקופות החולים ותקצוב ישיר לטכנולוגיות במרכזים הרפואיים

תודה רבה

